

SPLATV!

Sobotecký pravidelný
lehce avantgardní věstník

4. 7. 2011
číslo 3
ročník 13

Mýtus, nebo mýtus

Ú Je asi logické, že jsme tento ročník zaplnili samými sfingami a Prométhey, když je právě na mýty tematicky zaměřen. Na úvod svého působení v redakci jsem dostala za úkol určit si ke své reprezentaci nějaký mytický objekt, ke kterému mám vztah. To jsem zvládla velice rychle, ale postupem času jsem se začala cítit poněkud provinile. Přemýšlela jsem nad tím, zda není příliš domýšlivé snažit se mytické symboly takto využívat k sebe prezentaci. Obzvlášť když jsem si vybrala tak významný symbol, jako je Sisyfos. Přes jeho neschopnost dokončit těžkou práci a přes absurdní konflikt se smrtí, kterým se do této situace uvedl, je pro mne původní Sisyfos hrdinou, kterého obdivuji už jen proto, že má k nějakému úsilí vůbec vůli a odvahy.

Když jsem si včera pročetla první číslo Splav!u, narazila jsem v článku *Pár definic do začátku* na definici mýtu, která mi mého Sisyfa připomněla znovu. Nešlo o nic nového, pouze tam stálo černé na bílém, že moderní výraz pro mýtus je přesným opakem toho tradičního. Místo vysvětlení řádu přirozeného světa se z něho stal výraz pro omyl.

Kdyby hrdina, který se objevuje pod mými články každé spolu s mým podpisem, mohl mluvit, řekl by: „Je to mýtus.“ Měl by na mysli to marné úsilí člověka, které má symbolizovat. A já bych se ho ptala, který ze dvou protichůdných významů slova mýtus má na mysli. A možná by mi řekl, že to všechno s tím úsilím je jen mýtus, a vůbec ne mýtus. Bylo by to proto, že se jeho napnuté svaly proměnily v pouhou dekoraci. Proto, že má za úkol pouze reprezentovat a oživovat černobílé stránky Splav!u. V důsledku této své funkce ale zůstává jako mýtus mrtvolný.

Je sice škoda, že také Splav! nechává své mytické symboly mlčet, na druhou stranu je pouze jedním z mnoha míst, kde se to děje. Zmíněný Sisyfos patří do příhrádky mytických symbolů, se kterými si můžeme nakládat, jak chceme. Po libosti můžeme nechat Pegase odkazovat k mobilnímu telefonu nebo ke zmrzlině, holubici k pochybným dobročinným organizacím. Za ně za všechny může dnes můj Sisyfos o svém mýtu říci, že jde o pouhý mýtus. Ocítá se tak se svým balvanem na rozcestí. Necháme-li to na něm, uzná, že je jen mýtem, popře sám sebe a ocitne se na začátku. Přiznáme-li mu však skutečný význam, ožije.

Barbora Etlíková

PROGRAM

10.00 sál spořitelny
Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D.: Mýtus a mytologie.
 Pokus o vymezení
 Přednáška

14.00 sál spořitelny
Záhořovo lože
 Hudebně-literární pořad smyčcového tria Ad libitum
 Vstup zdarma

16.00 Šrámkův dům
František Hrubín: Romance pro křídlovku (1962)
 Poslech rozhlasové hry
 Vstup zdarma

17.00 zahrada Šrámkova domu
Prezentace nakladatelství Host a edice Česká knižnice

19.30 Šrámkův dům
Tomáš Jarkovský – Jakub Vašíček: Neklan.cz aneb Ze Starých pověstí českých
 Naivní divadlo Liberec
 Vstupné 120,-

22.00 foyer spořitelny
Přemysl Rut: Večer ve stoje aneb Státní hymny
 Písničkový večer Přemysla Ruta a jeho přátel na téma státní hymny
 Vstup zdarma

22.00 Šrámkův dům
Oidipus král (P. P. Passolini, 1967)
 Filmová projekce
 Vstup zdarma

JÍDELNÍČEK

Snídaně
 Kobliha, kakao

Oběd
 Uzený vývar s kroupami
 Kuřecí maso na paprice, těstoviny

Večeře
 Sázené vejce, šopský salát, chléb

„4x4 2 zpěvačky“ a dětské představení

RECENZE Včera dopoledne se to konečně stalo. Z mraků nad Sobotkou po několikadenním váhání konečně začalo pršet a i po zbytek dne to vypadalo, že sluníčko jen tak nevyjde. Kteroukoliv jinou neděli by nikdo ze soboteckých ven ani psa nevyhnal, přesto byl už k desáté dopolední, kdy měl začít spojený program a capella seskupení Yellow Sisters a místního dětského divadelního studia Lady Blažejové, sál Solnice plný. Což mohlo člověka ze začátku trochu zmást, především pokud si vzpomněl na sobotní zahajovací představení, kde se zdejších stálých obyvatel sešlo oproti jiným ročníkům tak málo, že by se dali spočítat na prstech rukou válečného invalidy. Nic naplat, divadlo Alfa nejspíš neodpovídá běžné úrovni hostů otevírajících jiné ročníky festivalu. Včera ale stačilo nakouknout do programu, trochu se porozhlédnout a záhada byla vyřešena – nezanebatelné množství publika tvořili rodinní příslušníci dětí z divadelního souboru, který měl za pár okamžiků předvést čtyři původně Ezopovy bajky, které z anglické verze Vivian French přeložila a režijně upravila vedoucí souboru Lada Blažejová.

Sál praskal ve švech, nicméně ještě patnáct minut po desáté se stále nic nedělo. Na pódiu se doladovaly technické záležitosti a teprve se schylovalo k začátku. Podle počtu osob a mikrofónů na jevišti vyšlo najevo, že Yellow Sisters nedorazily čtyři, jak jsem se po zhlédnutí jejich webové stránky domníval, nýbrž dvě. Jedna ze sester, která se krátce poté ujala slova a zahájila tak vystoupení, situaci sice neobjasnila, ale představila nám ještě třetího účinkujícího, kterým se ukázal být domnělý poslední technik, který zůstal na pódiu: Petra Wajsara. Jak jsem se dozvěděl později toho dne, spoustě lidí může být jeho jméno povědomé, protože na naší hudební scéně už ledasčeho dosáhl. Mně povědomé nebylo. Zbytek úvodní řeči se nesl v poněkud rozpačitém duchu, když mluvčí nejdřív úspěšně identifikovala technické vybavení pana Wajsara jako počítač a pak vysvětlila, že díky němu nám dnes nebudou zpívat dvě zpěvačky, ale „klidně i čtyřikrát čtyři dvě zpěvačky“. Co tím myslela, se ukázalo hned. První část vystoupení sestávala ze tří tematických improvizací. Yellow Sisters zpívaly naživo na své mikrofony a občas se přesunuly k Petru Wajsarovi, který jejich motiv zachytil do počítače a pak průběžně pouštěl do smyčky. Sám přizvukoval jemným náznakem beatboxu a basovou linkou. Metoda sice zajímavá (něčeho podobného využívá např. Bobby McFerrin nebo Dub FX), ale nepřilíš proměnlivá tendence mě začala dost rychle trochu nudit. Podobné čistě poslechové, až meditační číslo bych si určitě víc užil někdy ve večerních hodinách, takhle dopoledne bych spíš uvítal něco živějšího. Toho jsem se nakonec taky dočkal, když si po třetím „setu“ daly Yellow Sisters

pauzu a na pódium se konečně dostalo dětské divadelní studio se svým provedením čtyř bajek o vlku a volavce, lvu a myši, zajíci a želvě a nakonec o lišce a vráně. Nejen podle aplausu na konci, ale i dle mého se jednalo o ten lepší bod programu. Představení bylo kratší, dynamické, nemělo hluchá místa. Jedinou rekvizitou byla sada do sebe poskladatelných plastových nádob, které sloužily každou chvíli jako něco jiného – bubny, stoličky, kmeny stromů, a dokonce i lví oči. Ztvárnění lva mě obecně nadchlo snad nejvíc, aby byl totiž zdůrazněn velikostní rozdíl mezi lvem a myškou, byla celá jeho hlava složena z ostatních dětí. Dvě tvořily spojenými pažemi ústa, dvě držely kyblíky, které fungovaly jako zmíněné oči a podobně. Divácká reakce byla odpovídající a celý soubor se musel několikrát vracet na takzvanou „děkovačku“.

Jako stvrzení toho, že nejsem sám, koho Yellow Sisters neoslovily až tak, jak jsem čekal, mi posloužil fakt, že v nastalé krátké pauze, kdy děti opouštěly jeviště, zmizelo ze sálu i menší množství obecnstva. Já zůstal, ale v domněnku, že už mám vše, co stojí za pozornost, za sebou, jsem se uvelebil na schodech, kam jsem se usadil na začátku, připraven až do konce podřimovat a poslouchat jen „na půl ucha“. Těžko říct, jestli to bylo tím příjemným překvapením v podobě divadelního vystoupení, ale brzy jsem si uvědomil, že i ty Yellow Sisters zní najednou nějak lépe, záživněji. Provedení bylo opět stejné, tentokrát

improvizace na téma celého prvního alba tohoto seskupení *Singalana*. Došlo mi, že vyčítat „sestrám“ občas až trochu rušivou nepřesnost v rytmu i intonaci není úplně na místě vzhledem k tomu, že celý koncert se nesl v duchu improvizace a „experimentu“, jak samy ke konci několikrát zdůraznily. Improvizace sama je náročná, natož v dosud neznámých podmínkách (a s dosud neznámou technikou). Šanci, že bych si na ně odnesl už veskrze příjemné vzpomínky, ale úplně na konci promarnily svou poslední „strašidelnou“ písni. Pokud jsem se bál, tak jedině toho, že bude příliš dlouhá. O to víc mě nakonec překvapil opravdový a pořádný aplaus, téměř srovnatelný s tím předešlým, věnovaným dětskému divadlu. Nakonec vyzdvihneme ještě práci pana Wajsara. Vypadal, že ví, co dělá, a vzdor hejnu much se mu jeho improvizační experiment relativně vyvedl.

Jakub Freywald

Vesnická bašta

R Po včerejším vydatném obědě následoval na jídelním lístku zákusek v podobě vernisáže plastik Šárky Radové. Zahájení se uskutečnilo na nádvoří Šolcova statku, a to se vši pompou, kterou dokáže maloměsto nabídnout. Děšť ani vysoká hodnota vlhkosti vzduchu návštěvníky od účasti na prvním výtvarném počín letošního ročníku Šrámkovy Sobotky neodradily.

Role kurátora a hlavního řečníka se ujal Jan Samšíňák. Neváhal pobavit všechny přítomné dojemnou historkou, jejíž obsah lze vystihnout názvem *Montérky aneb jak jsem jako galerista ke štěstí přišel*. Nejspíš je záhodno tentokrát poděkovat i bohu Perunovi za přichystané počasí, neboť mám takové tušení, že v případě situace opačné bychom se dočkali celé řady obdobně poučných příhod. Váhala jsem, zda se nenacházím na kurzu narcistického skládání oslavných ód, naštěstí záhy spustila hudební vložka v podání Zámeckého saxofonového kvarteta v čele s Josefem Žemličkou.

Do reality mě přeměrovala keramička Stanislava Kavanová. Rozhovořila se vskutku zaníceně o Šárce Radové, výtvarnici vyrůstající v prostředí hrnčiny, jejímž vyjadřovacím médiem se stal porcelán. Nejsilnější dojem ve mně zanechaly zkazky o pílí a pracovním nasazení Radové v prostředí rachotících strojů a hučících pecí, a především pak o dřině, kterou je nucena během práce se svým oblíbeným materiálem podstupovat. Každý se musí zkrátka něčím žít. Z úst kritičky ovšem překvapivě nevyšla ani jediná zmínka o nějaké tvůrčí invenci a fenoménu umělce jako génia.

Po příchodu do lapidária a prohlídce nainstalované výstavy na mě dýchla nostalgie hodin keramiky a výtvarné výchovy. Pochvalu si zaslouží umístění objektů

a jejich osvětlení. Ačkoli má ale autorka porcelán ochotný a zachází s ním obratně a čistě, postrádám v představeném nástupu tvorby jakoukoliv chuť k ukrývání významů a hraní si s odkazy. Líný pozorovatel pocítuje uspokojení, když bez problémů odhalí autorčin záměr v dílech *Portrét*, *Hlavy*, *Věčné E a A*, *Pachtění*, *Tváří v tvář* a v pilotním objektu *Piknik*. Ti vnímavější ale mohou být uraženi, protože jednoduchost a přímočarost poselství zakódovaného bez potřeby kódu je projevem nedostatku důvěry v představivost pozorovatele. Více rovin by asi překazilo údernost myšlenek a znemožnilo nonverbální komunikaci s širším publikem. Plastika *Dav* vzniklá kombinací porcelánu a oceli dostala nový rozměr v kontextu festivalu. Zdejší prostředí dobře akcentuje kontrast počtu figurek (547) s počtem účastníků. Každý nechť jedná sám za sebe, alespoň na Sobotce.

Hladký, harmonický a jednoduchý materiál si oči vidně žádá jednoduché podání, interpretaci i publikum. Proto mi tento pocukrovaný zákusek à la vesnická babička se spoustou máslového krému trošičku uvízl v krku. Věřím však, že někteří si pochutnali.

Markéta Hájková

Figura kontra blok

R Většinu vystavených plastik Šárky Radové výrazově spojuje více či méně explicitní konfrontace útlosti lidské tváře či postavy s pevnou vnější masou, blokem neživé hmoty. Tento vztah nabývá v jednotlivých dílech různých podob, dominance se mění. Někde ji přebírá jednoznačně blok a sám do sebe vtiskuje titěrné lidské hlavičky (*Tváří v tvář*), drží je pod krkem a nedovoluje jim zhmotnit se i s celým tělem (*Vzpomínka*). V drobných figurách je ovšem slabé místo – jejich množství, není-li přímo podstatou sdělení (*Dav*), nezakrývá jejich nijakost a jsou užívány až otravně doslovně (*Pachtění*, *Úspěšný*). Lépe si autorka vede tam, kde staví plastiku na jediné či několika málo větších postavách a napjatém, rovnějším vztahu mezi nimi a masou: na hmatatelné energii mezi „tváří“ a otiskem (*Portrét*), na setkání figur úspěšně se hmotě vymaňujících (*Hlavy*), na intimním a nejednoznačném kontaktu figur s hranou bloku (*Jezdci na sedlové střeše*). Zvláštní pozornost upoutá dílo z plakátu k výstavě. Udělat si pyknika stolečkem pod piknik není sice kalambúr zrovna převratný, ale zpracování má něco do sebe. V době, kdy 90 procent všech zobrazení lidského těla ukazuje tělo, jaké nemá ani 10 procent z nás, je zajímavé obrátit nezúčastněnou introspekci na své pocity při pohledu na obnaženého androgynního tloušťka bez jediného chloupku.

Radek Ocelák

Duchovní neznamená nezajímavá

RECENZE Nakládáný hermelín a Miroslav Kejmar. Dvě stálice a jistoty, které pravidelně obšťastňují návštěvníky Šrámkovy Sobotky. První se stará o potravu fyzickou, druhý o potravu duševní. Zatímco hermelín bývá každý rok stejný, Miroslav Kejmar svůj repertoár pravidelně obměňuje a vždy překvapí novou dramaturgií a konceptem svého vystoupení. Po absenci na posledních ročnících se vrátil na místo hodné důstojnosti děl, která nám letos představil. Je samozřejmě řeč o kostelu svaté Máří Magdaleny, kde spojil síly s jedním z nejlepších českých varhaníků, Alešem Bártou, jenž se může pochlubit například vítězstvím z Mezinárodní varhanní soutěže Pražského jara. Miroslava Kejmara není třeba domácímu publiku dlouze představovat, avšak pro přespolní nabízím krátké informace z jeho profesního života. Je považován za možná nejlepšího a určitě nejuniverzálnějšího hráče na trubku u nás. Jeho širokou škálu uplatnění je možno vysledovat od působení v orchestru Divadla na Vinohradech či v České filharmonii, ale bylo možné si jej poslechnout i při interpretaci soudobé hudby, a to v Orchestru Karla Vlacha, předním českém big bandu, specializujícím se především na swingovou a další taneční hudbu.

Obával jsem se, že i když místní kostel neoplývá velkým počtem lavic, uvidím zde spoustu prázdných míst. Jednak přece jen klasická hudba není dnes takovým tahounem a jednak některé návštěvníky festivalu mohla odradit cena koncertu. Proto jsem byl příjemně překvapen, že kostel byl obsazen do posledního místečka. Vzhledem k psímu počasí venku si návštěvníci určitě nepřišli jen odpočinout z dosahu pálicího slunce do chladu starých zdí. Koncert byl zahájen zhudebněnou druhou částí mešního ordinária, *Gloria in excelsis Deo*, od jednoho z nejvýznamnějších barokních skladatelů Georga Friedricha Händela, samozřejmě v úpravě pro trubku a varhany. Sladký a pevný tón Miroslava Kejmara bohužel kazila akustika kostela. Zvuk se příliš rozléhal a ve vyšších polohách ztrácel na své konkrétnosti, nemluvě o místy až bolestivém účinku na lidské ucho. To je bohužel neduh většiny sakrálních budov; jedná se o jakousi daň za to, že se koncert koná v místě s tak silnou atmosférou. To varhany si s kostelní klenbou rozuměly mnohem lépe. I přes velké hudební plochy, které vytvářely, zůstaly naprosto čitelné po celou dobu koncertu. Byl jsem příjemně překvapen celkovým konceptem programu, jelikož jsem čekal v popředí převážně Miroslava Kejmara, zatímco by mu varhanní doprovod dělal potřebné křoví. Proto mě potěšilo několik čistě varhanních kusů, které ukazovaly dobře zvládnutou techniku Aleše Bártu. A co může být lepší na předvedení kvalit vlastní hry než toccata? Mé srdce zaplesalo radostí, když spatřilo na programu jednoznačně nejslavnějšího zástupce této formy, slavnou *Toc-*

catu a fugu v d-moll Johanna Sebastiana Bacha. Dlouho jsem toužil slyšet tuto skladbu naživo a jsem neskutečně rád, že se tak již stalo. Kdo v kostele seděl se mnou, má husí kůži doteď.

Zatímco první půlka koncertu se nesla v poněkud volném, pomalém tempu a Miroslav Kejmar uchvacoval svou čistou a přesnou hrou, teprve v *Sonátě G dur* od J. B. Loeilleta, jenž spadá mezi méně známé zástupce barokní éry, se takřikajíc utrl z řetězu díky tempu vivace, jímž se hrála expozice a závěrečná repríza. S rychlejšími tempy jsme se v druhé půlce setkávali obecně mnohem více. Ti, kdož se ztratili v tištěném programu kvůli třídílnosti sonátové formy, měli možnost sáhnout po záchytném bodu a vrátit se tak opět na palubu. V závěru koncertu se totiž objevila notoricky známá skladba *Ave Maria* od Franze Schuberta, a byť je její melodie i harmonická struktura poměrně jednoduchá a předvídatelná, hudba nám znovu a znovu ukazuje, kolik krásy se dá vytvořit na malém prostoru. Osobně mám aranže této skladby pro klávesové nástroje nejraději, takže jsem byl velice potěšen a melodická linka hraná na trubku určitě ostudu neudělala. Celý koncert uzavřelo *Adagio* z pera Tomasa Albinoniho, v němž Miroslav Kejmar naposled pro nás toto odpoledne exceloval na piccolo trubku svými úžasnými glissandy.

Tomáš Tkáč

Reportáž psaná na Sobotce

RECENZE Na zahájení letošní Šrámkovy Sobotky přicházíme všichni načas. Předsálí sokolovny je už plné lidí. Brzy jsou každému z nás redaktorů rozdána aktuální čísla *Splav!u*, abychom je případným zájemcům okamžitě mohli poskytnout. Tito se ale ukazují býti poměrně osvětlenými, neboť skoro všichni potvrzují vlastnictví jednoho, či dokonce obou čísel našeho časopisu.

Jako každá důležitá akce i tato začíná se zpožděním. Čas strávený před hlavním sálem nám zpestřuje mim. Některé baví, některé spíš děsí, ale dobu čekání zpestřuje rozhodně. A o chvíli později ho vidíme znovu, tentokrát již na oficiálním začátku zahajovací akce.

Mezi účastníky vidíme roztodivné bytosti – elfy, čarodějnice i demony z Dálného východu; všechny však spojuje prvek legendy, mýtu či pohádky. Jsou různého věku i pohlaví a zdá se, že se baví, ačkoli víc než pobavení je na nich vidět očekávání, s čím se slavnostní zahájení přivede tentokrát.

Předvádění ostatně začalo takřka okamžitě po začátku. Po uměřeném uvítání paní Kofránkové, jež se stylizovala do role hospodyně (s nezbytným hrncem jakožto rekvizitou), následuje výstup Josefa „Barda“

Šlerky, tentokrát převlečeného za čerta. Ze svého, tj. fonetického hlediska musím konstatovat, že projev výše zmíněné dámy byl velmi srozumitelný, s logickým členěním na promluvvé úseky – bylo znát, že jde o zkušenou mluvčí. Projev Josefa Šlerky, který znám i z akademického prostředí, byl oproti tomu poněkud ovlivněn jeho tendencí nepřikládat větší pozornost rozložení lidí v sále a k části publika se otáčet zády. Posloucháme jejich stručné poděkování sponzorům a netrpělivě očekáváme, až se tato část programu jaksi „odbyde“ a začne večerní program.

Hospodyně a čert

Toho se po chvíli dočkáme. Pan starosta pronese krátký uvítací projev a k tradičnímu obřadu „naklání“ si pozve celou redakci našeho časopisu, jejíž kostýmy jsou mnohdy mírně řečeno originální (a nelze vyloučit, že po spatření některých z nich starosta litoval nápadu angažovat v naklání opravdu všechny). Po této veselé scéně následuje projev dr. Petra Kovaříka, který vystupuje v roli jakéhosi cestovatele, jehož jméno jsem nezachytila, s plnovousem, který činí jeho již beztak nevýrazný projev takřka nesrozumitelným. Tématem jeho patnáctiminutového projevu byly – kromě několikerého opakování skutečnosti, že má na něj pouze patnáct minut, a tak nám nestihne říct nic důležitého – mýty o českých autorech, např. o Janu Nerudovi nebo T. R. Fieldovi. Pokračuje se vystoupením A. Rauschové a zmíněného mima, který je však příliš tichý na to, aby sdělil své jméno. Toto krátké taneční představení na melodii *Krásného zámku* není bez zajímavosti – jeho první část totiž probíhá bez hudby (záměrně) a druhá část je zpestřena poněkud improvizovaným zakončením.

Kromě dalších prezentací, např. krátké přednášky pana Libora Vacka či provedení různých verzí *Krásného zámku*, následují i další exhibice. Zvlášť silným dojmem na nás zapůsobí kvíz na téma K. J. Erbena. Kdybych nevěděla, že většinu osazenstva tvoří učitelky základních škol, usoudila bych, že je soutěž cílena na jejich žáky.

S postupujícím časem začínají nadpřirozené bytosti vykazovat známky podivného chování. Dáma s hranostajem vytrvale hovoří s hranostajem. Pánovi v kostýmu

pana Kejmara musí pro rozhovor stačit jeho půllitr místního piva. Elf Legolas má zcela konsternovaný výraz v obličeji, což možná souvisí s pokusy o zmizení (a posléze o sebevraždu) hobita Froda. Čarodějnice vytrvale žvýká slané tyčinky a snaží se vzbudit dojem, že má v ústech několik cigaret. Nakonec jsou všichni vysvobozeni zpíváním sobotecké hymny *Krásný zámek*. Dlužno podotknout, že *Prší, prší* by bylo pro momentální meteorologickou situaci příznačnější, nicméně „do hájíčku zeleného“ také není zcela od věci...

Eliška Churaňová

Jiří Šlupka Svěrák s kapelou Nejenblues

Díky Bohu za Šlupku

R *Pricházíme. Kolem nás se míhají čarodějnice, Charlie Chaplin a vůbec různí, jindy autoritu svým vzhledem vzbuzující, účastníci festivalu. Jen několik bez masky přišedších konzervativců tvrdě odmítá složit darované noviny ve večerníčkovskou čapku.*

„Hele, fakt mě to překvapilo. Oni to vzali doopravdy vážně. Myslel jsem, že sem radši nikdo nepřejde. To bude možná i dobrý...“

Jsmo vpuštěni do sálu a máme si najít svůj stůl, následně začíná program.

„Já ti nevím, ale mně nepříjde jako dobřej nápad spojovat tradici a novoty zrovna v tomhle případě. Aby z toho nevznikl paskvil...“ „Uvidíme.“

Šlupka, i se špatnými notami, dokáže smířit tábory zastánců letité zatuchlosti a novátorské hravosti. Všem totiž přijde skvělý. Následně začíná přednáška P. Kovaříka.

„To je vtip?“ „Já nevím. Na vtip je to moc dlouhý, ne?“ „Kdyby měla rozplizlost konkrétní podobu, vím, jak by vypadala.“

Světlo je ztlumeno a rozzáří se reflektory. Proběhne balet bez hudby, následovaný baletem s hudbou.

„Hele, mně to asi stačilo jednou.“ „Opakování je matka moudrosti. Ale ten mim je fakt dobřej. Kdo to je?“

Je vyhlášena přestávka, následovaná plesovou zábavou, podmazanou Šlupkou a jeho kapelou Nejenblues.

„No tak já počkám na tombolu. Ať vidím všechno a můžu o tom něco napsat.“ „Já uteču, dokud je čas.“

Tombola.

„Tak jsem vyhrál kafe. A berušku. A zvonek a loutku a svíčku. A stejně mi to přijde málo, vzhledem k tomu, že nás tu zbylo asi dvacet a cen bylo přes šedesát.“ „Hele, pro mě je největší výhra úcta k tradicím. Snad to příště zase bude jako loni a předloni...“

Michal Sedláček

Duch, Splav! a Josef

✚ Mé první zahájení bylo to před čtyřmi lety. Jako korektorka chodím spát běžně v pět či šest ráno, takže dopoledního programu se zpravidla neúčastním, ale bylo mi řečeno, že jinak nikdy nepochopím, co je duch Šrámkovy Sobotky. Ten naprosto surreálný moment, kdy masa natěšených učitelek povstane, dojatě zpívá nahlouplou lidovku s divnou melodií a pak bez jakéhokoliv varování přejde do vrcholně bizarního sborového oznámení o zahájení festivalu, působí na neznalého diváka stále stejně, jak jsem zjistila včera večer při pohledu na zcela konsternované redakční nováčky. Ano, to je ten duch, to je on!

Časem jsem si zvykla, že duch zahrnuje i řadu neméně bizarních sentimentálních etud, k jejichž iniciaci stačí sebemenší vzpomínka na dřívější léta. Odhalování desek, výročí, úmrtí, výročí úmrtí, vydání vzpomínkové knihy, cokoliv na Šolcárně, cokoliv s Alfredem Strejčkem... každý rok je něco a každý rok jsme tím v redakci všichni jaksi zvráceně fascinováni. Kritizovat tradiční přeslazené parazáhrobní rituály ale člověku po pár letech už přijde trochu laciné (navíc jejich aktéři to stejně nikdy nepochopí) – anebo už se nám možná mezitím nenápadně posunul práh tolerance. Nejspíš stačí ještě pár let a budeme to dělat také, jen co získáme vlastní vzpomínky a nebožtíky.

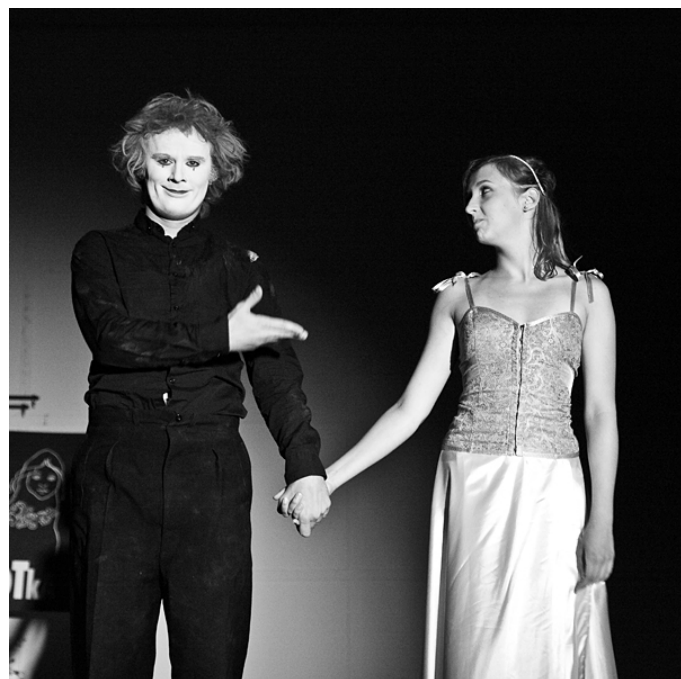
Na co si ale nezvyknu a bez čeho se duch podle mne obejde, to je to, co předváděli Josef s Big Mother. Jako by byl zase rok 2007 a já se dívala na Lomoze a Alenu v roli mluvících hlav. Tak neskutečně ubohé a trapné estrádně-konverzační moderování, primitivní interakce s publikem a prvoplánové vtípky typu „ještě nikam nechod, musíš přece ještě odrecitovat tohle“ přece nemohou být dílem inteligentních lidí. Nebýt čertovské masky a malé Viktorky na pódiu, možná bych na to nepřišla tak rychle: tohle není kultivovaná akce pro dospělé, to je přece mikulášská zábava, milé děti. Jelikož ovšem nejsem dítě, otec, babička ani učitelka, přijde mi to spíše urážlivé vzhledem k publiku než normální, a už vůbec ne vtípné. Připravili

by si takto nemožnou zábavu, kdyby předstupovali před obecenstvo zcela neznámé, které nebude tleskat automaticky a nebude se zdráhat odejít z přátelství, ze zdvořilosti nebo proto, že o tom musí napsat?

Od Splav!u mnozí vyžadují, aby píchal (i když se to pak následně musí žehlit). Dělalal to i Splav! Josefův, který nám byl jaksi mimochodem představen v rámci zcela nesmyslné sentimentální fotoetudy – je snad nějaké výročí? a copak nebyly i jiné redakce než jen ta první? Josef se ovšem mezitím stal nejen otcem, ale také typickým představitelem předešle opíchaného provinčního establishmentu, ač s vlastním svérázným stylem („já to zorganizuju, takže vy si přinesete jídlo a dárky do tomboly“). Proč se má současný Splav! proboha zapojovat do naklání starosty? Je to snad nějaká metoda, jak nás přiblížit všem těm skvělým lidem na fotkách dříve, než k tomu dostárneme běžnou rychlostí a vytvoříme si veřejně-soukromé rituály vlastní?

Sobotka je malá a pracovat se musí s tím, co máme. Máme Šlupku a máme vzpomínky, sem s nimi, celý rok jsme se na ně těšili, tak proč něco měnit. Ano, musíme pracovat s tím, co máme, ale je nutné snažit se také někam posunout. Máme přece také Anču Rauschovou, máme sympatické lektory, máme čerstvou krev a nápady Daniela Razíma – tudy vede cesta dál, chceme-li získat a udržet účastníky nové generace. Musí-li u toho být ten krásný zámek, budiž. Ale mikulášské moderování, sektářské samožerství a předčasné ochočování redaktorů ne!

Tereza Šmejkalová

Mim a jeho tanečnice

Překvapivé zahájení

X O nedělním slavnostním zahájení festivalu můžu mluvit leda tak z doslechu, protože mě tam nepustili. Přišla jsem skoro na poslední chvíli a dozvěděla jsem se, že bez masky se do sálu nesmí. Dost mě to překvapilo: z programu na webu jsem se nedozvěděla, že vlastně jedu na maskární ples, a v sobotu mi v informačním středisku také nic neřekli. Když jsem na nedělním koncertu slyšela pana Šlerku oznamovat, kde si může nakreslit aspoň škrabošku ten, kdo nemá masku, byla jsem sice překvapena, ale valnou pozornost jsem tomu nevěnovala. O to větší byl můj úžas před sálem v sokolovně. Pořadatelé mi prostě oznámili, že bez masky se dovnitř nesmí, a navrhli mi, že si můžu z novin složit papírovou čepici a jít za Večerníčkem. Jenže já nemám ráda, když mě někdo k něčemu nutí, a tak jsem chvíli okouněla ve vestibulu, pak chvíli před vchodem, a nakonec jsem se sebrala a vrátila se do penzionu.

Z hlavy mi to ale nešlo. Docela dobře vím, jak je zábavné připravovat masky (a co teprve živé obrazy!). Ještě v disentu jsme také různé příležitosti slavili v převlecích, je to taková kolektivní zábava. Jenže by nás nikdy ani ve snu nenapadlo vykázat nebo nepustit toho, kdo se maskařit nechce. Ke každému divadlu přece patří i diváci, ne? Byli jsme holt starší a o povinném nebo nařízeném způsobu zábavy jsme si mysleli své.

Když jsem tak postávala u vchodu, pozorovala jsem přicházející – někteří měli masku dost propracovanou, jiní jen tak aby se neřeklo. Já jsem si na jednu takovou marendu dokonce ušila kostým – byl to Silvestr s tématem „Praha magická“, kam jsem šla za cikánku, protože na magičtější bytost jsem si netroufla. Nebyla to snadná role, musela jsem kamarádům hádat z ruky. Asi bych v převleku jinam než mezi přátele a blízké známé nešla – mám pocit, že volba kostýmu o člověku hodně prozrazuje, že převlek neskrývá, ale naopak odhaluje to, co o sobě sami možná ani přesně nevíme...

Když jsem tak kráčela k penzionu, uvažovala jsem o tom, že by možná bylo nejrozumnější se sbalit a jet domů, když tak evidentně nezapadám do místní společnosti. Jenže jsem do Sobotky nepřijela kvůli maskárnímu plesu, ale například kvůli přednáškám – na ty snad budu smět přijít sama za sebe.

Petruška Šustrová

„Nejserióznější čert, kterýho jsem kdy slyšela“

X Přiznám se, že jsem v několika minulých letech zahájení Šrámkovy Sobotky vynechal, v podstatě z nezájmu následujícího první dvě zkušenosti. Snad proto to včera pro mne byl natolik zdrcující zážitek, že jsem se v jeho průběhu rozhodl o něm napsat pár poznámek, přestože jeho mediální pokrytí ve Splav!u měli na starost kolegové.

Vedla mě k tomu v prvním okamžiku především mizerná úroveň výstupu moderátorů, z něhož zoufale čněla snaha zavděčit se celému publiku v jeho nehomogenním složení a rozhodně nikoho neurazit. Na začátku nám oznámili, že „hospodyně“ Hana Kofránková bude obhospodařovat tu tradičnější tvář festivalu (a její zastánce), zatímco „čert“ Josef Šlerka se postará o tvář řekněme progresivnější. Toto rozdělení rolí, které se mi v tu chvíli jevilo jako docela dobrý nápad, se ovšem projevilo jedině v pekáči buchet postavy jedné a několika málo čertovských zahuhňaných postav druhé, a následoval je jakýsi nudný, jednotvárný a notně nostalgický kompromis.

Z mého pohledu nejhorší byla promítání archivních fotografií, na kterých se vzpomínalo na život, potažmo ztracené mládí lidí neznámých vždy buď jedné, nebo druhé polovině publika. V jejich průběhu jsem si postupně začal uvědomovat, že program, na kterém jsem se ocitl, není tak úplně veřejný, jak by člověk na oficiálním zahájení veřejného festivalu mohl očekávat – že jsem se spíš ocitl na soukromé akci skupiny přátel, kteří spolu už mnoho let společně jezdí na dovolenou a rádi zavzpomínají, jak to tehdy bylo. Tento dojem se mi potvrdil v úplném závěru první části večera, při sborovém zpěvu v Sobotce oblíbené lidové písně. Že se tato tradice na zahájení drží, jsem sice věděl a vždy se tomu tak trochu pobaveně usmíval, co mě ale naprosto vyvedlo z míry, bylo, že se při něm „sbor“ staví do slavnostního pozoru. Možná kdybych na zahájení chodil každoročně, zvláštní by mi to nepřišlo – takhle mě to, přestože na Sobotce nejsem zdaleka poprvé, popravdě docela vyděsilo.

Inu, povstal jsem také, jelikož možnost v tichosti opustit sál se mi nenabízela a zůstat ostentativně sedět by bylo vyžadovalo podstatně více arogance, než jsem v tu chvíli byl s to posbírat. Zásadní je na tom ovšem už to, že jsem se během programu dostal do situace, kdy jsem byl nucen nějak jednat, abych učinil zadost tradici, se kterou nemám nic společného – jako by tento fakt samotný nestačil k tomu, abych se na evidentně soukromé akci nezačal cítit jako tak trochu nezvaný host. Asi jako (slovy redakčního kolegy, se kterým jsem sdílel stůl) na svatbě nějakého vzdáleného příbuzného.

Postupně jsem se začal zabírat myšlenkou, zda právě tenhle rozpor mezi soukromým a veřejným není příznačný pro celý ten (náš?) šrámkovský festival. Vždyť sem skutečně pořád jezdí ti samí lidé, někteří už desítky let,

někteří teprve roky, které však mohou znamenat celý jejich dospělý život. Takže to, že si tady chtějí pouštět fotky z minulých společných dovolených a pak si společně zazpívat, není nijak překvapivé. Zděšeně jsem zíral, když se v promítání objevily fotografie ze života redakce při prvním ročníku Splav!u, které v pojetí Josefa Šlerky spolupuvytvářejí tu část historie festivalu, na kterou je nutné hromadně vzpomínat. Není snad tohle právě ta zatuchlost a myšlenková stagnace, kterou sem podle redakčních mýtů lidé na oněch fotografiích přijeli před lety rozbít? Nečiní to snad z Josefa Šlerky prase, které se snaží chodit po dvou nohách? Na druhou stranu si sám uvědomuji, že i já jezdím do Sobotky na dovolenou, společnou dovolenou s kamarády, se kterými tu pro vlastní potěšení vydáváme časopis. I my máme své tradice a rituály – a co je nejhorší, ruku na srdce, občas je předkládáme ostatním a ještě si za to bereme deset korun českých. Třeba i nás jednou popadne touha promítat si společně archivní fotky a pak si zazpívat „tu naši“. Pokud by mě ale napadlo udělat z takového vzpomínání oficiální část programu, prosím o okamžité zastřelení a zpopelnění.

Nemyslím si totiž, že je v pořádku, že se tohle všechno děje na oficiálním zahájení veřejného festivalu, kam jsou běžně zváni lidé, kteří tu ještě na žádné dovolené nebyli. Myslím si, že není, tedy pokud chceme, aby se tu nějakí noví lidé objevovali. A myslím si, že tohle samozřejmě chtít musíme – v opačném případě nás bude ubývat jako studentů v dílnách, všichni postupně vymřeme, tu v přeneseném, tu v doslovném smyslu, aniž bychom předtím měli komu předat veslo. Takovýhle festival by měl žít, každý rok by mělo být víc a víc zájemců o účast. Vždyť přece programová nabídka není vůbec špatná, takže chyba musí být v něčem jiném. Podle mého je zásadní součástí tohoto problému sobotecká uzavřenost a exkluzivita, jejímž byl včerejší večer dokonalým ztělesněním.

Nutno podotknout, že zachráncem večera se stal Šlupka Svěrák, který už v první části programu pobavil publikum nekonečným proháněním baletky po mole, jež svou originalitou vysoce převyšovalo zbytek. Koncert jeho kapely, který následoval po přestávce, znamenal, dovolím si tvrdit, úžasný úspěch a dobrou zábavu pro tanečníky i posluchače, všechny, kteří se do sálu na druhou polovinu večera vrátili a kterých bylo (překvapivě, chtělo by se dodat) mnoho. Navíc se podařilo přítomné z různých soboteckých táborů smelit jako snad nikdy dřív, tohle je potřeba organizátorům přidat k dobru. Jenže – je sice hezké, že se všichni máme rádi, ale budou nás mít rádi i potenciální noví účastníci?

Vít Prokopius

Mýtus Splav!

F
mýty
splav!u

Tomáš Horyna: Zavěšujte, nejste v pořadí
(1999, č. 4, Recenze – Mistr Petr Pleticha, Spolek ochotníků – Závěsné divadlo Jičín)

Jarmareční jeviště, které „zavěšení“ postavili včera večer v Sokolovně, bylo nízké, obávám se však, že na něj bylo vidět i ze zadních řad. Trám horního rámu tohoto improvizovaného podia výrazně stínil světlu reflektorů, přesto jsme neunikli pohledu na odporné grimasy herců. Kdyby se toto jarmareční představení odehrávalo v terénu a publiku bylo dopřáno válet se v trávě, hulit či alespoň chlastat, pak by snad bylo možné bavit se alespoň na účet aktérů, ani to však ve střízlivém prostředí sokolovny nebylo možné. „Zavěšení“ byli opravdu k oběšení. Věřím v psychickou zdatnost soboteckého publika a vznik oběšenců neočekávám. Chci proto popřát těm, kteří díky „zavěšeným“ byli nuceni prožít bezesnou noc, hodně sil do dnešního dne.

Už tam vážně jsou!

Král Oidipus (Edipo Re, 1967)

P Pier Paolo Pasolini patří k nejvýraznějším evropským režisérům minulého století. Prosadil se jako představitel italského neorealismu a později jako autor provokativních děl na téma náboženství, sexuality, mýtů, fašismu nebo radikálního politického odporu.

Jedná se o první část Pasolinioho „mytického“ cyklu. Ten se skládá ze čtyř filmů, z nichž dva (*Oidipus král*, 1967 a *Médea*, 1969) jsou pokusy o přímou marxisticko-freudovskou interpretaci mýtů; *Teoréma* (1968) a *Vepřinec*, (1969) jsou mýty inspirovány jen volně.

Pasolinioho *Oidipus* je rozdělen do tří částí. První se odehrává v Itálii na konci 60. let minulého století, kdy se mladým manželům narodí dítě a otec nenávisťně pozoruje, jak se pozornost matky přesouvá od jeho neodolatelné osoby na nově zrozeného soka. Druhá poměrně

věrně sleduje mytický příběh, jak byl zpracován v Sofoklově tragédii (která není v titulcích uvedena jako zdroj) a především podle Freudova výkladu. Třetí se opět vrací do tehdejší Itálie a ukazuje slepého Oidipa jako tuláka s píšťalou v moderním průmyslovém městě. Kromě snahy vzepřít se osudu film zdůrazňuje potlačení (ve freudovském smyslu) a ústí v kritiku modernizace. Oidipus v této interpretaci nejenže neúspěšně uniká předpovězenému osudu, opakovaně se naopak poznání vyhýbá, dokud by jej ještě mohlo před zkázou zachránit, a svůj tragický osud tak sám naplňuje. Pokud jde o vztahy k moderní době a Pasoliniho vkladu v podobě oslavy (byť marného) vzdoru, doporučuji všimnout si např. melodie, kterou Oidipus v závěru filmu píská na svou píšťalu.

Jedná se o jeden z Pasoliniho divácky vstřícnějších snímků; v roce svého vzniku byl nominován na Zlatého lva na MFF v Benátkách.

Antonín Handl

Jak to bylo s tou kašnou

F Nejoblíbenějším soboteckým mýtem je jak u nás v redakci, tak i mezi festivalem nezasaženými místními určitě ten o kašně. Přesněji o kašně a slavném rodákovi. Ono člověk toho Fránu celkem chápe – použít kašnu takto novátorsky a bezskrupulózně muselo lahodit jeho duši buřiče, poetická představa souzvuku dvou různých zurčení zase svědčí o citlivé duši umělce... a veřejné záchodky na náměstí opravdu nejsou pro každého. Považovali jsme nicméně za svou povinnost pokusit se ověřit, nakolik se náš milovaný mýtus zakládá na pravdě. Jako metodicky nejvhodnější postup byl zvolen laboratorní rozbor vzorku vody z kašny. Analýzy provedla akreditovaná laboratoř AQUATEST a.s. v Praze, výsledný protokol naleznete v příloze tohoto vydání.

Pracovní hypotéza předpokládala, že v optimálním případě bude zjištěna zvýšená hodnota amonných iontů (vzorec močoviny je $(\text{NH}_2)_2\text{CO}$). Amonné ionty sice mohou pocházet i z jiných zdrojů, lepší diagnostický nástroj jsme nicméně neměli k dispozici. Bohužel, výsledky u tohoto ukazatele dopadly jinak, než bychom si přáli. Náš oblíbený mýtus tak zřejmě nezachránily ani šrámkovské iniciační rituály prováděné údajně některými předchozími redakcemi.

Než jsme ovšem protokol zklamaně odložili, povšimli jsme si v něm výrazně nadlimitních hodnot ukazatelů jiných, s nimiž naše pracovní hypotéza vůbec nepočítala! Pro lepší pochopení jejich významu přetiskujeme příslušné pasáže publikace *Studna jako zdroj pitné vody – příručka pro uživatele domovních a veřejných studní* od MUDr. Františka Kožíška, CSc. (Státní zdravotní ústav, 2003):

Escherichia coli (E. coli): Představuje dnes hlavní indikátor fekálního znečištění. Mnoha odborníky je považována za jediný správný a vyhovující indikátor tohoto znečištění. Její původ je výlučně fekální, ať humánní či zvířecí, takže interpretace jejího výskytu ve vodě je jednoznačná.

Koliformní bakterie: Představují neškodné, saprofytické bakterie, osídlující střevní trakt, ale žijící běžně i v půdě. Výjimečně se mezi nimi mohou vyskytnout patogenní kmeny, které tvoří toxiny, mohou proniknout do tkání a způsobit přímo ohrožení zdraví. Dnes jsou považovány víceméně za indikátor účinnosti úpravy vody a dezinfekce, sekundární kontaminace či vysokého obsahu živin v upravené vodě. Koliformní bakterie zahrnují i druh E. coli, neboť se jedná o skupinový ukazatel, takže výše uvedený jejich význam platí v případě nepřítomnosti E. coli.

Počet kolonií při 22 °C: Představují indikátor obecné kontaminace. Přinášejí informaci o celkovém bakteriálním znečištění vody, jejich zvýšené počty signalizují průnik znečištění z okolí nebo poruchy úpravy vody nebo dezinfekce.

Počet kolonií při 36 °C: Jedná se o indikátor obecného znečištění, stejně jako v případě předchozího ukazatele bakterií. Jejich teplotní optimum růstu (36 °C) vykazuje návaznost na teplotně milující organismy, čímž je i dán jejich poněkud vyšší hygienický význam oproti počtu kolonií s optimem růstu okolo 22 °C.

(KTJ = kolonii tvořící jednotka; počet KTJ lze zjednodušeně chápat jako počet bakterií v daném objemu vody. Limitem se rozumí mezní nebo nejvyšší mezní hodnota podle vyhlášky č. 376/2000 Sb., resp. její novely.)

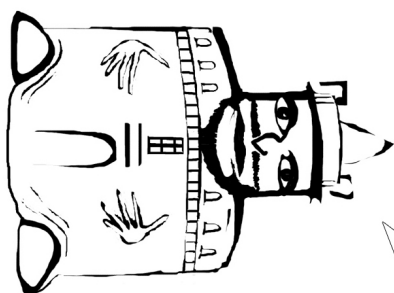
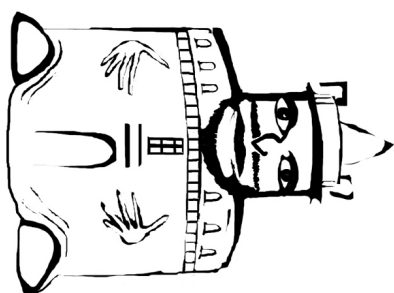
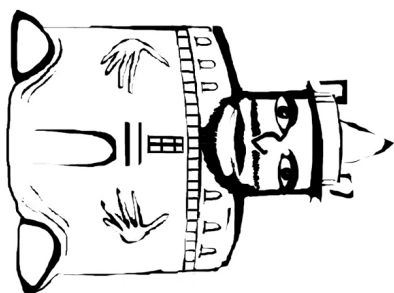
Závěr je jasný. Přeloženo do češtiny a řečeno lapidárně: Šrámek do kašny nečural, nýbrž kakal!

Tereza Šmejkalová

Stalo se v neděli

⚡ Vypadl internet. Fotograf Jenda se projevil jako schopný bytař. V Plzni hořelo. Na IV. základní škole v Piešťanech se slaví – poprvé zde dostudoval romský žák bez opakování jediného ročníku. Djokovič líbal pohár a žvýkal trávu. V Argentině začali klonovat koně pro pólo. Vyšlo najevo, že E. coli není jen v kašně, ale také v minerálce Aquila. V redakci proběhly travesti orgie spojené s vražděním dítěte. Kate a William se učili vařit. Marie Sekerová vyhrála toaletní osvěžovač. Redaktorka Tereza během noci na neděli snědla 850 euro.

Jsem furt stejněj.

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník
Vychází v Sobotce během 55.ročníku festivalu Šrámkova
Sobotka, od 2. do 9. 7. 2011. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123,
160 00 Praha 6, IČ 26674122.

Redakce: Anna Buchalová, Vojtěch Diatka, Barbora Etlíková,
Jakub Freywald, Markéta Hájková, Antonín Handl, Eliška
Churaňová, Radek Ocelák, Jan Prokopius, Vít Prokopius, Mi-
chal Sedláček, Tereza Šmejkalová, Tomáš Tkáč, Kateřina Ve-
selovská

www.splav.cz

splav.redakce@gmail.com

Evidenční číslo MK ČR E 15812

